

Idékatalog: Virksomheders samarbejde med folkeskolen

SMVdanmarks idékatalog til små og mellemstore virksomheder.

Få inspiration til, hvordan du kan styrke samarbejdet med folkeskolen, så flere elever får øje på fordelene ved en erhvervsuddannelse.

Flere faglærte i fremtiden – sådan!

Færre og færre unge vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen, det betyder en voksende mangel på kvalificeret faglært arbejdskraft. Derfor er det vigtigt, at vi får flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse fremfor gymnasiet og de akademiske uddannelser.

Med den nye folkeskolereform er der skabt et fornyet fokus, hvor der åbnes op for mere samarbejde mellem skoler og lokale virksomheder og foreninger. Eleverne skal have troværdige billeder af hverdagen og opgaverne på en arbejdsplads, så de kan se karrieremuligheder efter skolen.

Her kan du som virksomhed byde aktivt ind.

Den nye erhvervsskolereform har også introduceret nye tiende klasses forløb på erhvervsskoler og er fulgt op af nye lovforslag, hvor efterskoler kan tilbyde grundforløb 1, og hvor elever helt ned til sjette klasse kan komme i erhvervspraktik.

SMVdanmark arbejder på at gøre erhvervsuddannelserne til et attraktivt valg for de unge, og der er brug for gode initiativer, der kan vise håndværkets styrker og muligheder. Mange unge mangler viden om de erhvervsrettede uddannelser og karrieremuligheder.

Med dette idékatalog vil vi vise nogle af de spændende tiltag og arrangementer, der kan præge elevernes uddannelsesvalg. SMVdanmark har talt med medlemsvirksomheder i hele landet og samlet gode eksempler på, hvordan man kan vise håndværket frem og inspirere de unge til at tage en erhvervsuddannelse. Katalogets formål er at skabe opmærksomhed omkring de håndværksmæssige- og erhvervsrettede uddannelser og inspirere til nye tiltag.

I dette idékatalog kan du læse en række virksomheders erfaringer fra samarbejder med folkeskolerne.

God læselyst!

SMVdanmark (Håndværksrådet), marts 2017.

Dette idékatalog er udarbejdet af Sarah Handest Broe og Dorte Kulle.

Foto: Sarah Handest Broe samt udlån fra Bjørn Bjørnsen, Amalie Lohff og Arbejdsgiverne.

Vil du vide mere, eller har du spørgsmål til kataloget, er du velkommen til at kontakte chefkonsulent Dorte Kulle på kulle@hvr.dk

Hvorfor skole-virksomhedssamarbejde?

- Som virksomhedsejer kan du give de unge ny viden om faget og inspirere til en fremtid som faglært.
- Som virksomhed får du en positiv synlighed lokalt og bliver mere attraktiv for de elever, der søger læreplads.
- Du får gode spørgsmål og oplevelser med hjem, der kan inspirere til nye samarbejder eller tiltag.

Hvordan kan du starte nye samarbejder med skoler?

- Kontakt skolen i god tid for at høre, om der er interesse. Snak gerne med andre virksomheder i din forening eller netværk og hør, om de kunne være interesserede i at være med.
- Overvej, hvad du/l gerne vil byde ind med, og hvor mange ressourcer du/l kan afsætte.
- Start eventuelt med et enkelt møde med skolen for at se, om der er grobund for et samarbejde.

Praktiske råd

- Begynd med at undersøge skolens forventninger til samarbejde, praktikophold og besøg.
- Planlæg et løst program og overvej, hvordan du kan inddrage lærlinge og andre medarbejdere. Tænk over, hvad en folkeskoleelev finder spændende, og inddrag det i dit program.
- Tag et møde med skolen og få deres feedback. Spørg ind til elevernes alder, og hvor lang tid de kan koncentrere sig.
- Evaluér jeres aktiviteter og overvej, om eleverne kan få endnu mere ud af samarbejdet ved næste besøg eller aktivitet.

Temaer for skole-virksomhedssamarbejde

I nedenstående fem temaer kan du læse om forskellige virksomheders konkrete erfaringer med at indgå i samarbejder med folkeskolen.

Du er meget velkommen til at bruge ideerne eller blive inspireret til, hvordan din virksomhed kan samarbejde med den lokale folkeskole.

Tema 1: Folkeskoleelever i erhvervspraktik

Det kan være besværligt, men også givende at have en erhvervspraktikant. Nogle virksomheder tager ofte praktikanter, andre gør det bare en gang imellem. Her fortæller virksomhedsejere om deres erfaringer med unge i erhvervspraktik.

Side 5

Tema 2: Virksomhedsejere underviser eleverne i folkeskolen

Læs om virksomhedernes erfaringer med at besøge folkeskoler og undervise eleverne i deres håndværk. Her er eksempler på, hvordan virksomhedsejere underviser i valgfag eller indgår i vikartimer med et erhvervsrettet tema.

Side 7

Tema 3: Folkeskoleelever på virksomhedsbesøg

Hør virksomhedernes fortællinger om at have skoleklasser på besøg. Disse livlige besøg er opstået på virksomhedens eget initiativ, gennem personlig kontakt til den lokale folkeskole eller gennem kommunale projekter.

Side 10

Tema 4: Forældre, lærere og vejledere SKAL kende erhvervsuddannelserne

Man fokuserer ofte på de unge, når der reklameres for erhvervsuddannelserne, men indsatsen bør også målrettes forældre, lærer og vejledere. De har nemlig kæmpe indflydelse når det gælder valg af uddannelse. Læs her om, hvordan virksomhedsejere eller mestre får fat i de voksne og fortæller de gode historier om håndværksfagene.

Side 12

Tema 5: Elever i særlige praktikforløb

Nogle skoleelever har svært ved at fokusere i skolen. Ved at komme ud på en arbejdsplads et par dage om ugen, kan de elever afprøve og opøve deres praktiske evner. Det gør ofte en positiv forskel for både virksomhed og elev. Læs mere om virksomhedernes erfaringer med at indgå i særlige erhvervspraktikforløb.

Side 15

Fem inspirerende cases

I nedenstående fem cases kan du læse om fem forskellige kommuners forsøg på at gøre folkeskoleelever, lærere og forældre opmærksomme på de forskellige erhvervsuddannelserne.

Du er meget velkommen til at bruge idéerne eller bygge videre på dem.

Kontakt eventuelt din kommune med henblik på at påbegynde lignende tiltag i din del af landet.

Helsingør: Eleverne inspireres af lokale lærlinge

Håndværker og Industriforeningen Helsingør har lavet et katalog med historier om lærlinge i erhvervsuddannelsesforløb hos lokale erhvervsdrivende. Kataloget bruges i arbejdet med at undervise og vejlede skoleelever omkring erhvervsrettede uddannelser.

Side 18

Eskilstrup: Lokale virksomheder deltager på skolens erhvervsdag

Fem lokale virksomhedsejere deltog i Erhvervsdagen på Eskilstrup Skole og viste deres arbejde og opgaver som håndværkere frem for niende klasserne.

Side 20

København: Elever møder faglærte på Copenhagen Skills

Copenhagen Skills er en todages messe i Bella Center om erhvervsuddannelser. Hovedstadens håndværksvirksomheder og fagforbund deltager aktivt i messen og sørger for, at de unge besøgende kan møde mestre og lærlinge fra lokale virksomheder og få et positivt indtryk af livet som håndværker.

Side 23

Aalborg: Erhvervsplaymaker er bindeled mellem virksomhed og folkeskole

Aalborg kommune har ansat en erhvervsplaymaker, som skal koordinere og facilitere samarbejde mellem Aalborgs folkeskoler og erhvervsliv.

Side 28

Horsens: Nyt læringsforløb skaber interesse for erhvervsuddannelserne

Projekt Samspil i Horsens er et stort kommunalt tiltag for at få flere unge til at vælge en ungdomsuddannelse efter grundskolen. Projektet koordinerer og organiserer læringsforløb mellem kommunens folkeskoler og lokale virksomheder.

Side 31

Tema 1: Folkeskoleelever i erhvervspraktik

Elever fra folkeskolen må gerne udfordres og tages med i marken. En baker og en anlægsgartner fortæller, hvordan det kan gøres.

Eleverne skal have åbnet øjnene op over for de erhvervsrettede muligheder efter grundskolen. Derfor er det et fokuspunkt i folkeskolereformen, at skolerne samarbejder med de lokale erhvervsdrivende for at forberede eleverne på deres fremtidige liv på arbejdsmarkedet. Her kan virksomhedsbesøg og erhvervspraktik være en øjenåbner.

Elever får indsigt i virkelighedens arbejdsliv

I erhvervspraktik får skoleeleven indsigt i virkelighedens arbejdsliv med alt, hvad det indebærer af opgaver, mødetider, arbejdsforhold og kollegaer.

”Et godt råd til andre virksomheder er at lade praktikanten komme med ud og vise dem de opgaver, vi arbejder med. De skal være en del af det. Når der kommer et ungt menneske, som har valgt at komme ud til os og viser, at de gerne vil vores fag, så bør jeg også imødekomme det. Det at få et ungt menneske ud, som så bliver sat til at rydde op på lageret, det synes jeg ikke er i orden. Man skal udfordre dem, og de vil gerne udfordres”. Det siger Boe Sallingboe fra anlægsgartnerfirmaet Altan Alferne i København.

Mette Laursen fra Nytorvs Bageri i Give er enig i, at man som virksomhed skal tage erhvervspraktikken seriøst.

”De får en grundig indføring i bagerfaget. Jeg bruger især meget tid på at forklare dem og vise dem, hvad det vil sige at være bager,” fortæller Mette Laursen og fortsætter:

”Mange unge tror, de skal være Mette Blomsterberg fra første dag, men sådan hænger virkeligheden jo ikke sammen. Man kan ikke bage de store kager til butikken første dag. I bagerfaget er der mange ting og processer, man skal lære inden”, fortæller hun.

Igennem mange år har bageriet haft erhvervspraktikanter fra skolerne i byen, og Mette oplever især stor glæde ved at vejlede de elever, der har en reel interesse i bagerfaget.

”Eleverne, som kommer her i praktik, skal være nysgerrige på processen og vise interesse og engagement i at lære noget, mens de er her. Vi forsøger jo at vise dem, at det er en livsstil at drive et bageri, og at vi ikke har et almindeligt otte til fire-job. Ligesom så meget andet er det vigtigt at have et arbejdsliv, hvor man kan lide, det man laver. Men ligesom i så mange andre jobs, sker alle de fede ting ikke på første dag. De sker først, når man involverer sig og viser interesse.”

Man kommer langt med entusiasme

Boe Sallingboe og Altan Alferne havde gode erfaringer med en skoleelev i en uges erhvervspraktik, fordi eleven havde en interesse i og en vision om at bruge anlægsgartnerfaget fremadrettet.

Eleven så muligheder i at bruge faget og i arbejdet med at skabe opmærksomhed på regnskoven i Thailand. For Boe Sallingboe var det derfor af stor betydning, at han sørgede for, at eleven kom godt rundt i faget i den uge, eleven var hos Altan Alferne.

”Vi havde en elev ude fra niende klasse. Hun havde et ønske om at vende hjem til Thailand og gøre noget for regnskoven. Dét tænkte jeg, at hende skal vi helt klart bruge. Hun gav udtryk for at ville være en del af faget og havde interesse for det. Den entusiasme kan man komme rigtig langt med, og jeg går ud fra, hun tager en uddannelse som gartner, når hun er færdig med niende klasse.”

Entusiasme og engagement er ofte gentagne ord i virksomhedsejernes fortællinger om erhvervspraktikanter- og om lærlinge for den sags skyld også. En mester eller virksomhedsejer kan hurtigt fornemme, om der er et fundament for at være modtagelig for at lære nye ting. Det er grundstenen for et godt samarbejde mellem mester og elev.

Fakta om erhvervspraktik

Erhvervspraktikken er ikke længere obligatorisk på syvende og tiende klassetrin, men er nu et tilbud til elever i ottende, niende og tiende klasse som en del af faget Uddannelse og Job. Det betyder, at en elev, som vælger erhvervspraktik i en uge, ikke modtager undervisning sammen med resten af klassen i den uge. Undersøgelser peger på at det er et sted mellem 50-60 pct. af landets folkeskoler der gennemfører erhvervspraktikken. Erhvervspraktikken kan bruges til at afklare elevens fremtidige uddannelses- og jobønsker. Praktikken arrangeres af Ungdommens Uddannelsesvejledning i samarbejde med skolen og virksomheden.

Tema 2:

Virksomhedsejere underviser i folkeskolen

Amalie Lohff fra Hair Vision blev gæstelærer for skolens ældste klasser.

Flere håndværkere og virksomhedsejere kaster sig ud i at undervise på folkeskoler for at præsentere deres håndværk og uddannelse for eleverne.

”Jeg ville gerne komme og fortælle eleverne om mit fag, fordi jeg synes håndværk bliver overset! Det var en mulighed for mig at vise dem, hvad man kan bruge HHX og en uddannelse som frisør til”, fortæller frisøren Amalie Lohff.

Når skolevikaren er den lokale frisør

Amalie Lohff ejer salonen Hair Vision i Viborg, og kontakten til skolen kom gennem en tilfældig snak med viceinspektøren, hvor Amalie selv luftede ideen om at komme ud og undervise eleverne i et valgfag. Den mulighed havde viceinspektøren egentlig aldrig tænkt over, men det blev husket, da skolen skulle til at planlægge valgfagsdag for skolens ældste klasser. Det blev til næsten tre timer, hvor hun gav råd og vejledning om hår og kosmetik til pigerne.

”Det er lige i den alder, hvor der sker rigtig meget med håret og kroppen. De tog rigtig godt imod mit besøg, som tog længere tid end planlagt. Jeg var omkring det hele. Fra uddannelse til hvordan man kan starte sit eget som frisør, og hvordan vi giver kunder råd og vejledning. Lærerne gav mig god feedback, for eleverne var stille og lyttede mere end normalt,” fortæller Amalie Lohff.

Mekanikermester fik fast undervisningstjans

For Carsten Uhlund Jensen blev en reparation af en kundes bil indgangen til at undervise en flok drenge fra ottende klasse. Carsten ejer et autoværksted lidt uden for Holstebro, hvor skoleinspektøren fra Tvis Skole havde sin bil til reparation. Skoleinspektøren kendte til Carstens ungdomsarbejde med spejderne, og da skolen, som et led i skolereformen, var i færd med at oparbejde et samarbejde med små virksomheder i lokalområdet, tilbød han Carsten en ansættelse som vikar i to timer om ugen. Sådan blev han underviser i motorlære.

”Jeg kunne give drengene indblik i livet som mekaniker, som ikke kun handler om fede biler! Det kræver, at man kan tænke selv og sætte sig ind i tingene. Jo tidligere de fanger, hvad det går ud på, jo nemmere har de ved at spore sig ind på, hvad de vil efter skolen”, fortæller mekanikermesteren.

Holdet af drenge bestod primært af friske drenge, som var blevet lidt skoletrætte. Dem kan Carsten og hans medarbejdere godt forholde sig til. Holdet skulle dog ikke kun væk fra skolebænken, men fik også faglig undervisning. Samtidig fik Carsten et indblik i, hvordan den kommende generation af lærlinge tænker.

”Jeg tror, det er vigtigt, at vi møder de unge på andre steder end værkstedet. Jeg bliver lidt mere vaks og får indsigt i, hvordan sådan én årgang tænker og gør, og hvad de forventer”.

Der har ikke været elever nok til at stille et hold i dette skoleår, men Carsten stiller gerne op igen, hvis der kommer et hold til næste år. Til gengæld har Carstens nu glæde af, at en af hans tidligere

elever er blevet erhvervspraktikant i værkstedet. Drengen kommer hver torsdag resten af skoleåret, og Carsten tror fast på, at han kan blive til noget inden for automekanikerfaget.

Lokal værdi, lærlinge og nye kunder i butikken

Carsten mangler ikke lærlinge lige nu, men han er glad for at have undervist på den lokale skole. Han har fået kontakt til mulige lærlinge, og hvis én af dem søger læreplads hos ham i den nære fremtid, vil han kende dem på forhånd. Og så er der også andre fordele.

”At vi som firma byder ind og engagerer os lokalt, det giver en lokal værdi. At vi gør noget for en flok drenge. Det er bedre end en reklame oppe i hallen. Drengene skal jo selv have bil engang, og hvis de ikke selv kan lave den til den tid, så kan vi. Jeg synes, det er vigtigt, vi også tager et ansvar, så de kommer godt i gang”, fortæller Carsten. Han anbefaler klart, at man som virksomhedsejer engagerer sig, hvis tiden og lysten er der.

For Amalie Lohff gav deltagelse som underviser i valgfag ekstra kunder i butikken omkring konfirmationstid.

”Jeg syntes, skolerne burde tage kontakt til os virksomhedsejere og høre, om vi er interesserede i at komme og undervise. Som ejer synes jeg også, at man selv kan tage kontakt. Jeg oplever, at frisørfaget kan blive talt ned, og derfor kommer jeg gerne ud igen og fortæller unge om mit fag”, fortæller Amalie. Opdager hun, at en kunde er skolelærer, mens hun er i gang med saksen, tilbyder hun altid sin assistance, hvis skolen kunne bruge en frisør til at undervise i valgfag.

Tema 3: Folkeskoleelever på virksomhedsbesøg

Virksomhedsbesøg kan give elever mulighed for at få en forsmag på håndværket.

Mange små og mellemstore virksomheder har gode erfaringer med at få skoleklasser på besøg på virksomheden. Besøgene åbner op for elevernes forståelse af virkelighedens arbejdspladser og fremtidens jobmuligheder.

Der findes mange forskellige måder at afholde virksomhedsbesøg på. Besøgene kommer ofte i stand gennem mesters eller ejers personlige forhold til skolen eller via den lokale skoles kontakt til en virksomhed.

Skolens fag får en anden betydning

Per Christensen, ejer af virksomheden Intecq ApS på Falster, er en af de virksomheder, der har åbnet døren til sin virksomhed for eleverne på den lokale skole. Per sidder i skolebestyrelsen på den lokale folkeskole og har selv børn i femte og sjette klasse. Folkeskolen arbejder ud fra folkeskolereformens intentioner om den "åbne" folkeskole, og derfor er samarbejde med lokale virksomheder af stor betydning. For eleverne giver det nye perspektiver, at komme væk fra bøgerne og ud på en arbejdsplads i den virkelige verden.

Per har arrangeret et virksomhedsbesøg for skolens sjette klasse sammen med en lærer fra skolen. Læreren ville gerne give eleverne mulighed for at se, hvordan man bruger matematik og engelsk i en maskinforarbejdningsvirksomhed, som den han ejer.

Per Christensen viser en gruppe af sjette klasses elever rundt på sin virksomhed.

”Vi kan se, at produktionen kommer tilbage til Danmark, og vi får flere komplicerede maskiner i produktionen. Det kræver, at man kan anvende disse maskiner, og her er matematik og sprog nødvendigt. Når klassen kommer ud i min virksomhed, kan de se, hvad man kan bruge matematik og sprog til. På den måde kan jeg vække en interesse for mit fag og for at tage en håndværksmæssig uddannelse. F.eks. åbner en uddannelse som industritekniker op for rigtig mange muligheder – ikke mindst for en god løn,” fortæller Per Christensen, som også har engageret sig i en erhvervsdag for skolens niende klasse.

Snuser til virkelighedens arbejdsplads

Virksomhedsbesøg er en god mulighed for at vise folkeskoleeleverne virkelighedens arbejdspladser. Mange børn, unge og lærere har måske aldrig kendt til en håndværker eller set arbejdet på et værksted. Ved at elever og lærere kommer ud og besøger en virksomhed, får de en forståelse for, hvordan uddannelse og arbejdsmarked hænger sammen. Eleverne får indblik i fremtidige jobmuligheder og får måske skubbet til deres interesser. Lærerne, ikke mindst, får et bredere syn på andre uddannelsesmuligheder og erhverv, hvilket kvalificerer dem i at vejlede eleverne bredere inden for ungdomsuddannelser.

Virksomhedsbesøg som en del af undervisningen

Virksomhedsbesøg bruges i faget **Uddannelse og Job** som er obligatorisk på alle klassetrin i folkeskolen. Formålet med faget er at gøre eleverne klogere på egne interesser og ambitioner for uddannelse og beskæftigelse, samt at give dem et indblik i sammenhængen mellem uddannelse og efterfølgende job- og karrieremuligheder.

På et virksomhedsbesøg får eleverne viden om en virksomheds opbygning og produktion samt hvilke jobfunktioner og ansættelsesformer der findes i virksomheden. Besøgene arrangeres gennem kommunen eller mellem den enkelte virksomhed og skole.

Tema 4:

Forældre, lærere og vejledere SKAL kende erhvervsuddannelserne

Ann og Fleming Frederiksen fra Svend Frederiksen Maskinfabrik A/S inspirerer unge og deres forældre til at tage en erhvervsuddannelse.

Hvis flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse, SKAL ungdomsuddannelsesvejledere, lærere og forældre have en større indsigt i håndværksfagene.

Danmark kommer til at mangle 85.000 faglærte frem mod 2025, og derfor er der gode muligheder for, at man som faglært håndværker kan se frem til masser af arbejde, god løn og gode arbejdsforhold. Den fortælling kender håndværkere og ejere af små og mellemstore virksomheder, men det gør vejledere, lærere og forældre ikke, og det er dem, der står for vejledningen af de unge omkring ungdomsuddannelserne.

Håndværker eller folkeskolelærer

Fabriksejer Karsten Lykkegaard tager ofte ud på skoler og holder oplæg om sit fag og arrangerer virksomhedsbesøg og rundvisninger på fabrikken.

”Jeg kan godt lide at fortælle dem de positive historier om det at være håndværker. For mange år siden, var værkstedet mørkt og beskidt og uden dagslys. Nu er her rent og lyst, vi har velfærdsrum, arbejdstøj og godt indeklima. Mine folk får udleveret rent arbejdstøj hver dag. Der er ingen, der længere gider være møgbeskidte. Når de kommer hjem, er der ingen, der kan se forskel på, om de er håndværkere eller folkeskolelærere!” fortæller Karsten Lykkegaard. Han ejer pumpefabrikken Lykkegaard A/S på Fyn og ser besøgene, som et tegn på øget interesse i de muligheder, der er for erhvervsuddannede i landets virksomheder.

På skolerne fortæller han, hvad hans virksomhed kan tilbyde af jobmuligheder, hvis man uddanner sig som industritekniker. "Vejledere og lærere synes, det er spændende at høre om virksomheden. Mange af dem bliver også overraskede over at høre, hvad en dygtig faglært får i løn, og at man arbejder inden for normale arbejdstider, så man både kan hente og bringe sine børn. De ved egentlig ikke, hvad det drejer sig om, fordi mange af dem ikke har en personlig kontakt til en håndværker." siger Karsten og fortsætter: "Det er også vigtig for mig at fortælle dem, at vi stiller krav til vores lærlinge. Der skal bestilles noget under uddannelsen, og man skal kunne sin matematik. Der er nogle unge, som får en brat opvågning, når de går i gang med uddannelsen, delvist fordi vejlederne ikke har været gode nok til at fortælle om kravene. Derfor fortæller jeg vejlederne om de krav, vi stiller, og at uddannelsen er en af de mest alsidige, jeg kender. Jeg har haft lærlinge, som nu arbejder inden for sygehusvæsenet eller på kraftværker."

Karsten Lykkegaard har ikke kun haft fokus på vejledere og lærere, men har også grebet chancen, når der skulle holdes oplæg for forældre i forbindelse med forældreaftener på erhvervsskolen. Han mener nemlig, at det især er forældrene, der skal påvirkes, hvis man vil have flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse.

Forældre spiller en vigtig rolle

Men har nutidens forældre egentligt noget at skulle have sagt i folkeskoleelevens ungdomsuddannelsesvalg? Svaret er et klart JA. Undersøgelser viser, at forældre spiller en vigtig rolle i deres barns valg af uddannelse, og kampagner støtter nu op med tiltag, der skal give forældrene mere viden om erhvervsuddannelserne. Kampagner som 'Dit barns fremtid' opfordrer forældre til at søge mere viden om blandt andet erhvervsuddannelserne, så de kan vejlede deres barn på et bredere og mere oplyst grundlag.

Det spiller en rolle for forældre at vide, hvilke krav der stilles under uddannelse, praktikpladser, arbejdsvilkår, løn og videreuddannelsesmuligheder. Her kan man som håndværker og virksomheds-ejer bidrage med sin konkrete viden og erfaringer fra virkeligheden.

Tag en snak med mor

En masse små og mellemstore virksomheder deltager i forældreaftener, på uddannelsesmesser og åbne værksteder, hvor det er muligt at møde og tale med forældre til børn, der står overfor et uddannelsesvalg. Som håndværker eller virksomhedsejer har man mulighed for både at vise forældrene de positive sider ved faget og være med til at aflive nogle af de negative myter, der stadig eksisterer om håndværk som levevej.

"Når jeg fortæller forældre om mit arbejde som håndværker, fortæller jeg dem først og fremmest, hvor jeg er udlært maskinarbejder (det der i dag hedder industritekniker) - ved Svend Frederiksen Maskinfabrik A/S. I stedet for at fortælle dem de forskellige tilgange til en erhvervsuddannelse, fortæller jeg dem, at man kan blive udlært i en rigtig virksomhed. Det betyder, at man kan få løn under uddannelse, og at man kan komme i gang med arbejdet med det samme, for vi mangler lærlinge, og vi har arbejde til dem!" fortæller Fleming Frederiksen, ejer af Svend Frederiksen Maskinfabrik A/S på Fyn.

Fleming Frederiksen har gennem flere år engageret sig i debatten og i tiltag for at skabe opmærksomhed på EUD. Han har senest holdt oplæg for ottende, niende klasses forældre, hvor han ikke lagde skjul på, at håndværksfagene og de små og mellemstore virksomheder stiller krav til de unge.

”Vi vil have de unge, som kan sprog og matematik. Erhvervsuddannelserne har generelt været udfordret ved at have mange elever, som blev vejledt til en erhvervsuddannelse, fordi man mente, de ikke kunne andet. Det har ikke været befordrende for kvaliteten på uddannelserne. Dér tror jeg på, at vi skal gå kvalitetsvejen, og det kan de nye karakterkrav være med til. Vi er også blevet mere kræsne, for vi uddanner de unge med henblik på, at de skal blive hos os, så det er vigtigt, at de fungerer godt, og ved hvad de vil.”

Fleming Frederiksen har forpligtet sig til endnu et oplæg i år for forældre. Indtil nu har reaktionerne været meget forskellige. En mor var blevet meget inspireret og ville tage en snak med sin søn om muligheden for at gå håndværkervejen, mens en far var blevet provokeret, fordi han følte at skolen og lærerne snakkede for meget om erhvervsuddannelserne og for lidt om gymnasiet. Det kan Fleming Frederiksen kun smile af. ”Jeg tror, vi skal snakke længe om erhvervsuddannelserne, før det bliver for meget at høre på.”

Se mere om kampagnen ”Dit Barns Fremtid”:

<http://ditbarnsfremtid.dk/>

Tema 5: Elever i særlige praktikforløb

Håndværksvirksomheder kan være med til at løfte et socialt ansvar ved at tage meget skoletrætte og udsatte elever i særlige erhvervspraktikforløb.

"Det er hårde drenge, der kommer ud til os, men de har et meget lille selvværd", fortæller Bjørn Bjørnsen, der er tømrermester i Valby. Han har haft et par drenge i særlige erhvervspraktikforløb, som kommer fra lokale folkeskoler eller socialpædagogiske tilbud.

Det er ikke en nem indsats

For Bjørn Bjørnsen gælder det om at kunne gøre en forskel. Det har aldrig været en nem indsats, og en enkelt gang har de også måtte sige farvel til en elev før tid, fordi eleven gentagne gange ikke mødte op.

"Eleverne skal ikke kunne det faglige, men de skal vise, at de er interesserede i at arbejde, møde til tiden og ellers opføre sig ordentligt. Det går ikke, at de gentagne gange sidder og falder i søvn og ikke kan deltage i arbejdet. Vi er ikke ude på at redde dem, men det kræver en indsats fra de unge selv, og vi giver dem en chance for at vise, at de kan."

Drengene kommer med meget forskellige forudsætninger og er ofte, udover at være skoletrætte, også involverede i kriminalitet. Det var også kriminaliteten, der engang kom imellem en elev og en mulig læreplads hos Bjørn Bjørnsen. Han havde tilbudt eleven en læreplads, hvis han kunne gennemføre det første år på erhvervsuddannelsen, men da eleven kom i fængsel, måtte Bjørn Bjørnsen sige fra.

"Vi gør det her af lyst, men det er også en forretning, vi skal tjene penge," siger Bjørn, der også har gjort sig nogle tanker om, hvad det er, der virker med den type drenge.

"Der bliver givet nogle kommandoer undervejs, når vi går og arbejder. Men på vejen ud og hjem i bilen og under frokosten, så taler vi ordentlig med hinanden, og vi viser hinanden respekt. Jeg tror, at hvis det skal være en succes, skal vi være et modstykke til den pædagogik, de møder i skolen."

Skole og elev bruger indsatsen fremadrettet

Bjørn Bjørnsen har efterhånden haft et par drenge gennem disse forløb og har et fint samarbejde med skolerne. Det er typisk lærerne, der tager kontakt, om der er mulighed for erhvervspraktik, men Bjørn tager altid et møde og en samtale med eleven først, også om søndagen, hvis det er det, der skal til.

Hvis man som virksomhed eller mester vælger at involvere sig i særlige erhvervspraktikforløb med udsatte elever, kræver det, at man har kontakt og løbende samarbejde med skoler og lærere.

"Skolerne har været meget glade for at bruge os. Vi får mulighed for at præge eleven og at give skolen et andet billede af eleven. Jeg deltager gerne i de opfølgende møder med skolen, og de er gode til at arbejde fremadrettet med de tilbagemeldinger, jeg giver dem – eksempelvis omkring et videre forløb med en ungdomsuddannelse," fortæller Bjørn Bjørnsen.

Bjørn Bjørnsen har valgt at gøre en forskel for udsatte unge, og det giver god omtale hos kunderne.

Giv det en chance, hvis du vil gøre en forskel

Det kan godt lade sig gøre at yde en social indsats som virksomhedsejer, det er Bjørn Bjørnsen eksemplet på.

"Mit ærinde er ikke at få dem i lære, men at banke noget selvtillid og selvværd ind i kroppen på dem ved at give dem indsigt i arbejdslivet. Hvis jeg kan få en ung mand ind i et fagområde, er det en sejr for os og for samfundet, men det er også min erfaring, at man skal slippe det, hvis det er for svært," siger Bjørn Bjørnsen. Han understreger samtidig, at man kun skal gøre det, hvis man har lyst til at gøre en forskel og har en interesse i at gå ind i indsatsen.

Tømrermesteren glæder sig især over, at én af hans drenge fik lyst til at tage en videregående uddannelse, efter han havde været i praktik hos Bjørn. Det gav ikke en lærling til håndværksfaget, men det gav måske en ung mindre i kriminalitetsstatistikken.

Fakta om særlige erhvervspraktikforløb

Flere små og mellemstore virksomheder engagerer sig i særlige erhvervspraktikforløb, hvor skoleeleven kommer i virksomheden to-tre dage om ugen. Forløbet varer fra en måned til et helt skoleår, afhængigt af aftalen med skolen eller det lokale praktikcenter.

Tilbuddet om at komme i et længere erhvervspraktikforløb, frem for den almene erhvervspraktik på en uges varighed, er i princippet for alle skoleelever og ikke kun for skoletrætte eller udsatte elever.

Helsingør: Eleverne inspireres af lokale lærlinge

Erhvervs- og Industriforeningen Helsingør udgiver en brochure, hvor lokale lærlinge fortæller om deres valg af uddannelse og erhverv.

”Manglen på kvalificerede håndværkere vil vokse, hvis ikke håndværksfagene selv gør en indsats for at stimulere de unges interesse.” Sådan skriver David Nilsson i sit forord til brochuren ”Håndværker – hvorfor nu det...?”

Vi byder ind

Erhvervs- og Industriforeningen Helsingør gik i tænkeboks for at løse problemet med den fremtidige mangel på faglærte. De kom på ideen om en brochure, som kunne agere redskab i læreres, forældres og ungdomsuddannelsesvejlederes (UU’erne) vejledning af de unge.

”Helsingør er en gammel arbejderby, og det skal ikke forglemmes i skyggen af den nye kulturby, hvor det gamle skibsværft er ombygget til kulturværft for millioner. Byen kan stadig bryste sig af at have mange erhvervsdrivende og håndværkervirksomheder med dygtige faglærte og lærlinge. Og det var lige netop lærlingenes historier, som skulle fortælles til lokale unge,” fortæller David Nilsson, som er formand for Erhvervs- og Industriforeningen Helsingør. Brochuren skal bruges i samarbejdet med erhvervsskole og ungdomsuddannelsescenter, UU-Øresund.

Samarbejder

Foreningen i Helsingør har et godt samarbejde med erhvervsskolen og med centerleder Jens Christy fra UU-Øresund. Derfor inviterede de UU-vejledere på en tur til Skills i Fredericia i 2016. Turen blev

lidt af en åbenbaring for mange af dem, der var en smule uvidende overfor erhvervslivet og håndværksfagene.

”Vores intention var at skabe opmærksomhed på erhvervsområdet. Turen blev lidt af en øjenåbner for dem og en fantastisk dag for os alle,” fortæller David Nilsson. Han glæder sig over, at man i foreningen har et godt samarbejde med UU’erne og med erhvervsskolen. Samarbejdet med erhvervsskolen kommer også til udtryk gennem foreningens engagement i at markedsføre erhvervsuddannelser, og det kan brochuren bruges til.

Lærlinge fortæller historien

Foreningen havde længe forsøgt at stable et samarbejde med kommunens folkeskoler på benene. Her ønskede man at komme ud til skoleklasserne for at fortælle eleverne om erhvervsuddannelserne, men det var svært at komme igennem til skolerne. Hvordan skulle man så nå ud til det unge publikum?

”Vi fandt 20 virksomheder, som har unge lærlinge, der gerne ville fortælle om deres uddannelsesvalg til en journalist. Journalisten ansatte vi til at skrive historierne om lærlingenes tid i lære, og hvorfor de har valgt, det fag de er i. Vi ville fortælle lokale lærlinges historier til lokale unge,” siger David Nilsson.

Brochuren indeholder 20 historier fra 20 forskellige virksomheder, og de tager alle udgangspunkt i de unge lærlings personlige valg og bevæggrunde for at tage en erhvervsuddannelse. Nu er brochuren trykt og kan bruges til at vejlede unge og forældre i valget af uddannelse.

Et fremragende redskab

Men brochuren skal ikke stå og samle støv på foreningens hylder. Her kommer samarbejdet med Jens Christy fra UU-Øresund også i spil. Jens og hans kolleger bruger selv brochuren, når de vejleder elever, men de distribuerer den også til andre lærere, vejledere og kommuner.

”Det er et fremragende redskab, som jeg bruger, når vi vejleder unge i niende og tiende klasserne. Vi vejleder jo efterhånden kun om EUD, og derfor er det rigtig fornuftigt at bruge fortællinger fra brochuren om beskæftigelse inde for håndværksfagene,” fortæller Jens Christy. Jens har også oplevet at fortællingen om de manglende praktikpladser til unge, som søger en erhvervsuddannelse er ret så sejlivet. Her er fortællingerne i brochuren beviset for det modsatte. For der er faktisk praktikpladser til unge som søger en erhvervsuddannelse.

Jens oplever, at det især er de små og mellemstore virksomheder, SMV’erne, som er villige til at samarbejde omkring praktikpladser, modsat nogle af de store virksomheder i Helsingør og Fredensborg Kommune.

Når Jens og hans kollegaer skal ud og vejlede unge om erhvervsuddannelser, oplever de ofte, at de unge ikke kender til håndværksfagene. Brochuren giver et godt billede af hverdagen, som lærling i et håndværksfag, og hvilke unge, der tager en erhvervsuddannelse. Her er historierne gode eksempler på, at det er mange forskellige unge, som tager en erhvervsuddannelse, og at stereotyperne om håndværksfagene ikke har noget med virkeligheden at gøre.

Eskilstrup:

Lokale virksomheder deltager på skolens erhvervsdag

På Eskilstrup Skole på Falster gør man en særlig indsats for at fortælle skolens niende klasser om forskellige håndværksfag og karrieremuligheder med en erhvervsuddannelse.

Sidste år holdt skolen en erhvervsdag for niende klasse, hvor fem forskellige håndværksvirksomheder samt en faglærer fra erhvervsskolen CELF rykkede ind og gav eleverne mulighed for at prøve kræfter med et håndværk.

”Ved at samarbejde med vores lokale folkeskole kan vi, som lokale erhvervsdrivende, være med til at genskabe en interesse for nogle oversete håndværksfag og erhvervsuddannelserne” siger Lars Sørensen fra elinstallatørvirksomheden ENELCO. ”Vi kommer om meget kort tid til at mangle kvalificeret arbejdskraft. Der mener jeg, at det er vigtigt, at jeg som virksomhedsejer og håndværker er med til at engagere mig i mit lokalområde.”

Lars er medkoordinator bag Erhvervsdagen på Eskilstrup Skole, som for andet år i træk fejrer deres samarbejde med det lokale erhvervsliv og foreningsliv ved at afholde særlige arrangementer hele ugen. Udover erhvervsdagen er der blandt andet blevet organiseret virksomhedsbesøg.

Erhvervsdagen skal introducere eleverne i niende klasse til andre uddannelsesveje efter grundskolen ud over gymnasiet. Flere og flere unge vælger erhvervsuddannelserne fra, og det var derfor heller ikke overraskende, at der den dag kun var én elev i klassen, der vidste, at han ville være murer. Flertallet havde allerede besluttet sig for gymnasiet.

Mange fag viste sig frem

Ideen til at afholde en erhvervsdag er opstået i skolens bestyrelse. Lars har i samarbejde med to af skolens lærere koordineret og organiseret dagens arrangement.

”Det er faldet naturligt, at det primært er håndværk, der er fokus på ved erhvervsdagen, og at jeg gennem mit samarbejde med andre håndværksvirksomheder kunne engagere dem i dagen.”

Lars kunne gennem sit brede netværk byde velkommen til en lokal VVS'er, en tømrer og en murer samt en industritekniker, mens han selv var repræsenteret som elinstallatør.

Under sagkyndig vejledning viser Lars Sørensen eleverne, hvordan de skal samle en sikker forlængerledning.

Gode råd og historier fra virkeligheden

Repræsentanterne for de forskellige håndværksfag havde alle forberedt et oplæg til dagen. Her kunne eleverne høre om uddannelseskrav, arbejdsvilkår og opgaver i de forskellige brancher.

Den røde tråd gennem alle oplæggene var begejstringen for arbejdet og for at kunne arbejde med et håndværk, hvor man kunne se det, man havde været med til at lave. Flere af virksomhedsrepræsentanterne lagde heller ikke skjul på, at man som håndværker skal have ambitioner om at blive god til sit fag, være mødestabil og vise engagement. Har man det i orden, er der gode karrieremuligheder for en håndværker, og arbejdsløsheden er meget lav.

Særligt var det relevant at få fortalt eleverne, at selvom fag som matematik, tysk eller fysik kan virke kedelige og irrelevante lige nu, så er det gode fag at have med sig – også som håndværker.

Ærlig snak om mesters egen skoletid

”Det er faktisk meget spændende,” var der en elev, der sagde til sidemanden, da Per Christensen fra industrivirksomheden Intecq ApS holdt sit oplæg for niende klasse.

Per indledte sit oplæg med en historie om hans egen skoletid, som var præget af en manglende glæde ved at sidde på skolebænken, og lærere der tvivlede på hans evner. Det var først, da Per kom i lære som maskinarbejder, at han blev bekræftet i, at han havde talent, og at han kunne blive til noget inden for sit fag. I dag er Per Christensen ejer af Intecq ApS, som arbejder med at dreje og skære emner i forskellige metaller og leverer produkter til fødevarer- og metalindustrien.

Per havde forskellige metaller med til fremvisning og kunne vise eleverne nogle af de computerstyrede programmer, de bruger i deres produktion.

Per Christensen i gang med sit oplæg for eleverne i niende klasse på Eskilstrup Skole.

Konkrete eksempler på arbejdsopgaver

Dagen igennem havde eleverne mulighed for at stille spørgsmål og for at få fingrene i praktikken. De skulle blandt andet konkurrere om at slå søm hurtigst i en planke, mure en væg, sætte fliser op og lave en forlængerledning, der virkede. Eleverne fik også set, hvordan en computerstyret metal-skæring foregår gennem et computerprogram.

Det virkede som et rigtig godt element, at hver virksomhedsrepræsentant kunne fremvise materialer og knytte fortællinger til deres arbejde som håndværker. Det gjorde fagene konkrete og gav eleverne eksempler, de kunne forholde sig til. Håndværkerne fortalte om alt fra arbejdet med at fremstille fadølsankeret på det lokale diskotek, konstruktioner til huse, energibesparende varmetermostater til radiatoren, fliseopsætning på badeværelser til modtagelse af fibernet.

København: Elever møder faglærte på Copenhagen Skills

Landet over afholdes uddannelsesmesser, hvor folkeskoleeleverne i udskoling bliver præsenteret for de forskellige ungdomsuddannelser.

I København afholdes Copenhagen Skills, som er en uddannelsesmesse med fokus på håndværksfagene. På messen kan erhvervsuddannelserne præsentere deres uddannelse over for de uddannelsessøgende på en praktisk og levende måde.

Bella Centret fyldes af potentielle håndværkere

I 2016 fik uddannelsesmessen i Bella Centret besøg af godt 25.000 Københavnske skoleelever, lærere og forældre. Messen strækker sig over to dage i oktober, og igen i år var der fuld blus på, med mange forskellige uddannelser repræsenteret.

På messen kunne københavnske udskolingselever møde ungdomsuddannelsesvejledere, få vejledning i de forskellige uddannelser, møde elever og lærlinge fra de forskellige erhvervsuddannelser, blive coachet i praktikpladsansøgninger og møde virksomheder.

Eleverne kunne også blive testet i de forskellige færdigheder inden for erhvervsuddannelserne og hjælpe på deres klassekammerater i Skole Skills-stafetten på Store Scene eller være publikum til regionsmesterskaberne i Skills.

For at få eleverne rundt på hele messen, kunne eleverne downloade en app til deres smartphones og hente point samt vinde præmier til klassen, når de besøgte de forskellige stande.

Begeistrede lærlinge og elever

Folkeskoleeleverne kunne få svar på spørgsmål om de forskellige uddannelser af de elever og lærlinge, der stod på standene. De kunne også afprøve noget af det værktøj eller de maskiner, der bruges på uddannelserne. Det var klart et hit blandt skoleeleverne, som også lyttede opmærksomt når erhvervsskoleelever og lærlinge fortalte begejstret om deres uddannelser.

En af de lærlinge, der var særligt begejstret, var 29-årige Henriette.

”Jeg havde aldrig overvejet håndværk som erhverv, indtil en veninde nævnte det for mig, Jeg har oprindeligt en HF og har arbejdet på café. Jeg tror aldrig, jeg har været lykkeligere end nu, hvor jeg er startet på snedkeruddannelsen,” fortæller den unge kvinde.

”Jeg lærer en masse ting og får lov til at stå og fordybe mig med opgaven. Lige nu er jeg i skolepraktik, fordi det er rigtig svært at finde en læreplads. Men det er fedt at læse sammen med nogen, som virkelig VIL faget, og vi har nogle rigtig gode undervisere.”

Henriette er fordybet i sit arbejde ved drejebænken. Hun er ved at uddanne sig til snedker og ses her på uddannelsesmessen Copenhagen Skills i Bella Centeret.

De tre elektrikerlærlinge Brian, Klaus og Rene fortæller begejstret om deres fag til de forbipasserende folkeskolelever.

Erhvervsfortællinger fra en læreplads

De besøgende på messen kunne også høre en maler, murer, VVS'er, snedker, smed, tømrer fortælle om deres fag under overskriften "Erhvervsfortællinger". Det kunne de på en lille scene, der var opsat på messen.

Erhvervsfortællinger er et initiativ, der er organiseret af Haandværkerforeningen i København i samarbejde med Københavns Kommune. Erhvervsfortællinger går ud på, at håndværkerforeningens medlemsvirksomheder besøger folkeskoler for at få flere unge til at interessere sig for erhvervsuddannelserne. Mestre og lærlinge fortæller skoleeleverne i de ældste klasser om livet som håndværker, og hvorfor de har valgt en håndværksuddannelse.

"Erhvervsfortællingerne handler primært om håndværkerens livsvalg og ikke så meget om uddannelse eller fagenes indhold generelt. Vi har fokus på, at lade den yngre lærling fortælle, hvorfor de valgte deres fag, hvordan deres arbejdsdag ser ud, og hvad det har betydet for dem personligt at gå i lære i et håndværksfag. De yngre lærlinge kan bedre huske, hvordan det var at gå i ottende klasse, og hvad der interesserer en i den alder," fortæller Jakob Bo Andersen, chefkonsulent hos Haandværkerforeningen i København.

Senest har foreningen udvidet samarbejdet til Frederiksberg Kommune med projekterne "Fortællinger fra en læreplads" for udskolingselever og "Mød en håndværker" for indskolingselever.

I år var det lidt af en udfordring for Københavns Kommune, at få skolerne til at tilmelde sig Erhvervsfortællinger. Derfor havde Jakob Bo Andersen arrangeret at Erhvervsfortællinger kom med på dette års uddannelsesmesse.

Haandværkerforeningen i København står bag Erhvervsfortællinger, hvor mestre og lærlinge fortæller folkeskolelever om livet som lærling og håndværker.

Forældreaften

Folkeskoleelevernes forældre var også inviteret til at deltage på messen. De var indbudt til at besøge standene, snakke med virksomheder og høre om praktikmuligheder på messens første dag. Derefter blev der kræset for mor og far med middag tilberedt af elever fra Hotel- og Restaurantskolen.

Forældre spiller nemlig en vigtig rolle, når det kommer til unges uddannelsesvalg. Derfor er det også vigtigt, at forældrene bliver klædt ordentlig på til at vejlede deres barn i at vælge den rigtige uddannelse. På alle standene var elever og lærlinge i gang med at fremvise deres kunnen, og virksomhedsejere, erhvervsskolelærere og vejledere var mødt op for at tale med forældrene.

”Jeg var rundt på mange forskellige stande sammen med min søn. Det, der slog mig, var, hvor meget eleverne og lærlingene lærer under uddannelse, og hvor dygtige de er. Jeg fik også talt med vejle-

dere og undervisere fra nogle erhvervsskoler, og de var gode til at begejstre omkring EUX uddannelsen. Det var meget inspirerende, og vi besluttede at undersøge nærmere omkring EUX i Ballerup,” fortæller Tine Bork, som deltog i Copenhagen Skills’ forældreaften.

Forældre, som besøgte messen, kunne se fagene i aktion og blev udfordret på deres viden eller forskellige fordomme om erhvervsuddannelserne. De havde også mulighed for at møde virksomhedsejere og høre om, hvilke krav der stilles til unge lærlinge. Der blev lagt vægt på at fortælle forældrene om de mange muligheder, der er inden for beskæftigelse, videreuddannelse og ophold i udlandet, når man tager en erhvervsuddannelse. Faktorer mange forældre er uvidende omkring.

Fakta

- Det er erhvervsskolerne i hovedstaden, der afholder Copenhagen Skills.
- Messen afholdes to dage i oktober hvert år.
- Alle ottende og niende klasser i regionen bliver inviteret til messen.

Aalborg:

Erhvervsplaymaker er bindeled mellem virksomhed og folkeskole

Aalborg Kommune tænkte ud af boksen og ansatte sidste år Thomas Overgaard, gammel VVS'er og iværksætter, som erhvervsplaymaker i Aalborg.

Rundt om i landet vinder flere tiltag frem, som skal få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse efter grundskolen. I Aalborg har man valgt at ansætte Thomas Overgaard som erhvervsplaymaker. Hans rolle er at skabe samarbejde mellem skoler og de små og mellemstore virksomheder, SMV'er, for at få flere elever til at vælge en erhvervsuddannelse.

Bindeled mellem skoler og SMV'er

Så snart Thomas Overgaard var ansat, tog Aalborg kommune initiativ til et samarbejde om at relancere Gæstelærerordningen fra 2009. I sin funktion som erhvervsplaymaker er tanken, at Thomas Overgaard skal være brobygger og bindeled mellem det lokale erhvervsliv og folkeskolen.

”Vi har gennem flere år taget initiativ til at samarbejde med skolerne for derigennem at skabe opmærksomhed på erhvervsuddannelserne. Gæstelærerordningen har eksisteret siden 2009, og skolerne ved, den er der, men har ikke været gode til at bruge den. Det er vigtigt, at vi har fået en kontaktperson som Thomas Overgaard i kommunen, som vi er i dialog med omkring Gæstelærerordningen. Nu er gæstelærerne blevet populære hos skolerne, der jo også har fået nye forpligtelser til at samarbejde med virksomheder” siger Svend Aage Suhr, formand for Aalborg Haandværkerforening.

Formanden forklarer, at der er en fast kontaktperson fra foreningen, der tager forskellige lærlinge med ud på skolerne. Aalborg Haandværkerforening oplever, at deres medlemmerne gerne prioriterer at sende lærlinge afsted og de opfordrer til at indgå samarbejde med playmakeren på så mange områder som muligt.

Playmakeren sætter samarbejdet i gang

Det er også Thomas' primære opgave at være opsøgende overfor virksomhederne. Han tager de indledende kaffemøder og præciserer formål og rammer for virksomhedsbesøgene og samarbejdet med skolerne. SMV'erne er også meget velkomne til selv at tage kontakt til Thomas Overgaard.

"Jeg ved, hvordan man laver aftaler med virksomhederne og kan finde ud af at netværke. Med min baggrund som VVS'er og iværksætter kender jeg tonen og jargonen på værkstedet, og jeg kender virksomhedernes arbejdsgange og vilkår. Derfor ved jeg, hvem jeg skal snakke med i firmaet, og hvordan man gør det," siger Thomas Overgaard, som blev ansat på baggrund af hans håndværksmæssige baggrund og kendskab til folkeskolen. I det opsøgende arbejde gør Thomas det klart overfor virksomhederne, hvad samarbejdet går ud på, og hvor mange ressourcer man skal kunne afsætte. Erhvervsplaymakeren er stadig et nyt tiltag i Aalborg Kommune og dermed også nyt for mange virksomheder, som skal præsenteres for, hvad samarbejdet med skolerne går ud på, og hvem der står for hvad.

"Det er særligt vigtigt for virksomhederne at kunne afsætte tid til forberedelse før virksomhedsbesøgene - og gerne flere inden for et skoleår. Det kræver en vis størrelse og logistik," fortæller Thomas, som arbejder med at få aftaler i stand med store virksomheder som f.eks. Aalborg Portland og med forskellige små og mellemstore virksomheder.

Thomas står for det opsøgende arbejde overfor virksomhederne og for at få aftalerne i stand. Læringsforløbene udarbejdes af kommunens læringskonsulenter. Der går typisk fire til seks måneder fra Thomas har været på besøg på en virksomhed for at indlede et samarbejde, til skoleklassen kommer på besøg. I mellemtiden skal materialer og undervisningsforløb udarbejdes, ligesom skolerne skal melde sig til læringsforløbene.

"Vi indgår aftaler, laver læringsforløb og materialer. Virksomhederne er professionelle, og de vil gerne have, at besøgene skal være i orden. Vi skal ikke bare afholde et sodavandsbesøg som i gamle dage, men der skal forberedes materialer, og tiden skal afsættes til selve besøget. Virksomhederne skal jo gøre sig lækre overfor de unge. De unge skal gerne kunne huske dem, når de engang skal ud og søge læreplads," siger Thomas, som også henvender sig til virksomhederne ud fra det perspektiv, at de kommer til at mangle faglærte inden for det næste årti.

De små og mellemstore virksomheder i spil

Den manglende faglærte arbejdskraft ligger også Aalborg Haandværkerforening på sinde og er årsag til, at de byder samarbejdet med Erhvervsplaymakeren velkommen. De unge skal vælge

erhvervsuddannelserne til igen, og i Aalborg handler det også om, at de unge vælger lokale virksomheder, når de engang skal ud og finde en læreplads. Her kan virksomhedsbesøgene i syvende og niende klasse have betydning for, hvor eleven søger læreplads.

”Aalborg ønsker at slå sig op som iværksætterby, hvor man med en håndværkerbaggrund kan starte en virksomhed og dermed skabe jobs for andre. Det kræver, at de unge bliver i Aalborg og uddanner sig. Her er det virksomhederne, der kan fortælle de unge om de spændende muligheder, der ligger i at arbejde for dem. Hvis det er nabovirksomheden, som åbner op for virksomhedsbesøg, så er det også dem, der får adgang til de nye lærlinge, for det er dem, de unge vælger om tre år, når de skal søge læreplads,” fortæller Thomas, som også ser, at virksomhederne bliver positivt stemte for at fortsætte samarbejdet, når de først har indgået aftale. Det er dog forskelligt, hvor meget energi virksomhederne lægger i det, og hvor ofte de får klasser på besøg, da det kræver en vis logistik og tidsmæssige ressourcer.

Resultater i sigte

Indtil videre er det blevet til næsten 4.000 folkeskoleelever fra Aalborg Kommunes skoler, der har været ude og besøge virksomhederne.

Skolerne har taget erhvervsplaymakeren til sig og synes, det er godt med en playmaker, som har styr på kontakten til virksomhederne. Omvendt synes virksomhederne, det er rart med en indgang til skolerne.

Folkeskolereformen har åbnet op for skolers samarbejde med virksomheder, dog har man i Aalborg valgt, at skolerne arbejder ud fra de dele af reformen, som giver mening for den enkelte skole. Ikke desto mindre er besøgene på virksomhederne med til at omforme den teoretiske viden, eleverne får i skolen, til en praktisk erfaring, og rigtig mange skoleklasser har taget samarbejdet til sig.

Det samme gælder for omegnskommuner omkring Aalborg, hvor Varde, Hjørring og Frederikshavn er gået Aalborg i bedene og har ansat erhvervsplaymakere. På sigt vil det forhåbentlig have sin indflydelse på antallet af elever, der søger mod erhvervsuddannelserne i det nordjyske. Det er dog endnu for tidligt at sige, da det bedre kan måles om en tre-fire år, hvor flere elever har været igennem besøgene og skal til at vælge ungdomsuddannelse.

Hvad kan du gøre?

Hvis du gerne vil vide mere om, hvordan din virksomhed kan indgå i et samarbejde med Erhvervsplaymakeren i Aalborg, kan du kontakte Thomas Overgaard på:
tgo-skole@aalborg.dk

Horsens:

Samspil skaber øget interesse for erhvervsuddannelser blandt folkeskoleelever

I Horsens Kommune har man taget de unges fravalg af tekniske uddannelser alvorligt. For at øge interessen for erhvervsuddannelserne har man derfor igangsat læringsforløbet "Samspil mellem Uddannelse og Erhverv". Et læringsforløb, der har fået interessen for erhvervsuddannelserne til at spire hos folkeskoleelever samt deres lærere og forældre.

Projekt Samspil mellem Uddannelse og Erhverv

Projektet "Samspil mellem Uddannelse og Erhverv" tager afsæt i det obligatoriske skolefag 'Uddannelse og Job' og forpligtiger alle elever fra 0. til 9. klasse til at deltage i projektet 25 timer om året. Virksomhedsbesøg er en stor del af projektet, og eleverne ser skolefag, som eksempelvis engelsk og matematik, blive brugt i jobfunktioner i praksis. Før og efter besøget får eleverne nogle opgaver, som også er med til at give eleverne et indblik i virksomhedens arbejdsopgaver.

"Vi samarbejder med flere forskellige brancher og får på den måde vist alle brancher frem. Vi hjælper lærere og elever med at se de forskellige karrieremuligheder ved at give eleverne mulighed for at tale med eksempelvis smeden, se hvordan han arbejder og stå med håndværket i hånden. Det skaber begejstring. En begejstring, som bringer noget tilbage til skolen og i undervisningslokalet. Vi sår et frø, og vi sår langt flere, end vi nogensinde har gjort før," fortæller Peter Sørensen, borgmester i Horsens.

Projektets læringsforløb indgår i folkeskolefaget 'Uddannelse og Job'. Virksomhedsbesøg og indhold er desuden tilrettelagt, så de passer til det pågældende klassetrin og læringsmål.

Horsens Kommune har udviklet og igangsat projektet sammen med konsulenter fra Insero. Med som en aktiv partner i projektet er desuden Horsens Alliancen, et samarbejde mellem lokalt erhvervsliv, kommunen og fagbevægelsen samt Horsens Uddannelsesråd. Horsens Alliancen arbejder løbende med forskellige kampagner for at få flere unge til at vælge en erhvervsuddannelse og for at skabe en praktikpladsgaranti.

"Udfordringen skal løses i fællesskab"

"Kære erhvervsliv, vores børn og unge har brug for jer!", sådan indleder Horsens borgmester Peter Sørensen en mail udsendt til Horsens erhvervsliv.

I mailen lægger borgmesteren vægt på, at samarbejdet mellem kommunens folkeskoler og erhvervsliv skal være et bærende element, hvis kommunens unge skal vælge erhvervsuddannelserne til.

"Vi tager udfordringen med at få unge til at vælge de tekniske uddannelser ganske alvorligt. Det er en stor del af Danmarks eksport og vækst, som står på spil. Som kommune skal man turde investere i et samspil mellem alle aktører: institutioner, folkeskoler, erhvervsorganisationer, LO og virksomheder. Det er en fælles udfordring, og den skal løses i fællesskab," siger borgmester Peter Sørensen.

Selvom antallet af unge i Horsens, der vælger at blive faglærte, er større end i mange andre kommuner, så har antallet været støt faldende de sidste ti år. En uheldig udvikling, der også kan mærkes lokalt ved mangel på kvalificeret arbejdskraft.

Blunicos direktør og ejer, Bo Ulsøe, viser en folkeskoleklasse, hvilke karrieremuligheder, der kan være i en industrivirksomhed.

”Vi har ikke været dygtige nok”

En af de virksomheder, der er med i projektet 'Samspil mellem Uddannelse og Erhverv', er industrivirksomheden Blunico. Direktør Bo Ulsøe ejer virksomheden og er med i Horsens Alliancen.

”Vi har ikke været dygtige nok til at fortælle historierne om vores arbejde. For mig, som virksomheds-ejer med en industrivirksomhed, er det vigtigt, at jeg og mine ansatte fortæller om, hvad det er, vi laver og går ud og viser det. For de unge og deres forældre ved det simpelthen ikke,” siger direktør Bo Ulsøe.

Bo Ulsøe peger på, at tidligere forsøg på at samarbejde med folkeskolen er gået i glemmebogen, fordi samarbejdet har været båret af enkelte initiativtagere blandt lærere og virksomheder. Nu får erhvervslivet mulighed for at indgå i et samlende projekt, hvor de kan fortælle de unge en anden historie.

Industrivirksomhederne skal tænke nyt

Som ejer af en industrivirksomhed er Bo Ulsøe meget opmærksom på vigtigheden i at bruge projektet til at gøre industribranchen attraktiv for de unge.

”Jeg selv og mange af mine kollegaer i erhvervslivet kan godt nikke genkendende til, at vi måske har været lidt for gammeldags indrettet. Vi har ikke været dygtige nok til at tænke nye måder at sælge vores fag på. En tømrer kan vise sit hus frem, men vi skal fortælle om vores fag på en anden måde. Vi skal visualisere det på en anden måde. Det er en lang proces at ændre, men det er vigtigt at vi holder fast, også når fokus skifter. Så skal vi være hurtige til at fortælle nye historier”, siger direktør Bo Ulsøe.

Flertallet af eleverne, som vælger gymnasiet, er blevet vejledt i den retning uden nødvendigvis at have stiftet bekendtskab med andre uddannelsesmuligheder. Derfor kan et virksomhedsbesøg på en industrivirksomhed som Blunico være en øjenåbner for elever såvel som lærere.

Det først år har været en succes

Det første år af projektet 'Samspil mellem Uddannelse og Erhverv' har været en succes. Fra starten af har man været klar på målsætning og retningslinjer. En effektiv projektstyring har desuden også været med til at styrke samarbejdet mellem virksomheder og skoler.

"Rollen har været meget klare fra start, og det har været vigtigt i det her projekt", siger teamleder Katrine Læssøe Mikkelsen fra Insero.

Katrine Læssøe Mikkelsen har været med i projektet 'Samspil mellem Uddannelse og Erhverv' fra starten af og har været projektleder det første år. Insero og skoleforvaltningen i Horsens har udarbejdet konceptbeskrivelse og undervisningsforløb.

"Der hersker en erkendelse af, at lærere står uvidende overfor virksomhedsverdenen, hvilket jo er helt forståeligt, fordi de kommer fra en skoleverden, som arbejder med nogle helt andre rammer og målsætninger. Det kan derfor være rigtig svært at navigere i, og min rolle er at skabe den kontakt og vise dem vejen ind i virksomhedsverden. Virksomhederne har ligeledes rigtig travlt, og det koster tid og penge at tage tiden ud af produktionen. Derfor skal det også give mening for dem at deltage," siger Katrine Læssøe Mikkelsen.

Lærere og virksomheder har forventningsafstemt

Projektet har også været en succes, da alle parter har været godt forberedte. Beslutningstagerne i projektet har erkendt, at der er behov for at både virksomhedsejere og lærere tages i hånden i de indledende runder af samarbejdet.

Retningslinjerne for besøgene har været klare og indledes med et besøg kun for lærerne. Derudover arbejder eleverne med forberedelse og læring både før og efter virksomhedsbesøgene.

"Den foreløbige evaluering af projektet peger på, at virksomheder og lærere synes, det er rigtig rart med en fast koordinator og facilitator med viden om samarbejdet og læringsmål. Jeg har sammen med Horsens Kommune stået for udvikling af læringsforløb og lærernes forbesøg hos virksomheder. På forbesøgene har lærere og virksomheder haft mulighed for at forventningsafstemme elevbesøget og gennemgå læringsmålene sammen, inden eleverne kommer på besøg på virksomheden. Alle får mulighed for at forberede sig ordentligt. Det har givet parterne en oplevelse af et reelt samarbejde og på den måde får alle, ikke mindst eleverne, noget ud af virksomhedsbesøgene," siger teamleder Katrine Læssøe Mikkelsen.

Et virksomhedsbesøg består af en rundvisning på virksomheden, hvor elever får mulighed for at tale med virksomhedens medarbejdere og se, hvordan skolefag bliver brugt i deres arbejde.

Resultater spirer frem

Resultaterne af projekt 'Samspil mellem Uddannelse og Erhverv' er så småt begyndt at vokse frem.

"Vi oplever en begejstring for projektet hele vejen rundt. Vi har mødt en enorm imødekommenhed fra virksomhederne, fordi der er indhold i virksomhedsbesøgene, og alle kommer forberedt. Virksomhederne har vist sig frem og har formået at gøre sig lækre overfor de unge. På kort tid har vi fået optaget på erhvervsuddannelserne til at stige, og flere har vist interesse for de tekniske/naturvidenskabelige uddannelser generelt. Og det var målsætningen," fortæller Horsens borgmester, Peter Sørensen.

Det første år projektet var i gang var i skoleåret 2015-2016 og omfattede alle elever fra 0. til 9. klasse. Horsens kommune har efterfølgende valgt at fortsætte projektet i eget regi.

Vil du vide mere om projekt 'Samspil mellem Uddannelse og Erhverv', så kontakt læringskonsulent Winnie Henriksen fra Horsens Kommune på whe@horsens.dk

SAMSPIL MELLEML UDDANNELSE OG ERHVERV (1. projektår: 2015-2016)

Projekt Samspil mellem Uddannelse og Erhverv er et undervisningsforløb, der inddrager lokale virksomheder, folkeskoler og forældre.

UNDERVISNINGSFORLØBENE ER BYGGET OP PÅ FØLGENDE MÅDE

Indskoling: Den nære omverden

Forældre inddrages som repræsentanter for jobfunktioner.

Mellemtrin: Det generelle udsyn

Besøg på Industrimuseet og samarbejde med virksomheder, med fokus på at give et bredt udsyn på arbejdsliv og jobfunktioner.

Udskoling: Det specifikke tilvalg

Ottende klasse kommer på introkurser på ungdomsuddannelserne. Syvende og niende klasse samarbejder med virksomheder, hvor de forfølger deres egne uddannelsesinteresser.

Der arrangeres årligt omkring 150 virksomhedsbesøg.

HORSENS ALLIANCEN

Horsens Alliancen er en lokal trepartsaftale mellem kommunen, erhvervslivet og fagbevægelsen. Aftalen går ud på at fremme beskæftigelsen og forbedre rammevilkårene for erhvervslivet i området. Horsens Haandværker- og Industriforening, som indgår i samarbejdet, har været med til at stille virksomheder til projekt Samspil mellem Uddannelse og Erhverv.